

سه شنبه 3 اسفند 1395-23 جمادی الاول 1438-21 فوریه

میرزا محمدصادق حکیم ملقب به ادیب الممالک فراهانی در سال...

درگذشت نه‌سپیده و شاعر بزرگ "ادیب الممالک فراهانی" (1296 ش.م)
میرزا محمدصادق حکیم ملقب به ادیب الممالک فراهانی در سال 1239 ش (1277 ق) در تهران به دنیا آمد. وی علوم ادبی زمان را نزد استادان فن فرا گرفت و پس از چندی در شاعری از اکثر سخنوران عصر خویش پیش افتاد. وی سرودن شعر را با مدیحه‌رزمی آغاز کرد و لقب ادیب‌رزمی؛ الممالک از طرف مظفرالدین شاه قاجار به وی اعطا شد. او در سرودن انواع شعر به ویژه قصیده تبحر داشت و از سبک استادان قدیم پیروی می‌کرد. بیشتر سروده‌رزمی‌های این شاعر برجسته، بیان‌کننده اوضاع زندگی اجتماعی و مبارزات سیاسی دوران اوست. ادیب الممالک با انتشار روزنامه ادب، در بیداری افکار عمومی ملت ایران و افشای ظلم و فساد حاکمان قاجار نقشی سازنده ایفا کرد. وی پس از صدور فرمان مشروطه، به سردبیری روزنامه مجلس برگزیده شد و از این راه، خدماتی به ملک و ملت نمود. او با شروع استبداد صغیر از تهران بیرون رفت و سپس با مجاهدان نهضت مشروطه به پایتخت بازگشت. ادیب‌رزمی؛ الممالک فراهانی را می‌توان یکی از بنیانگذاران و یا دست‌کم پیشروان شعر متعهد سیاسی در ادبیات فارسی معاصر نامید که در اشعار خود، مشکلات کشور و مردم را منعکس ساخته است. وی همچنین علاوه بر تبحر در ادبیات فارسی و عربی، در حوزه حکمت و فلسفه و ریاضی و نجوم و... تخصص داشت و با زبان‌رزمی‌های روسی، ترکی، پهلوی و فرانسوی و انگلیسی آشنایی داشت. از ادیب الممالک فراهانی دیوان اشعاری شامل قصاید، غزلیات، رباعیات و... به جای مانده است. ادیب‌رزمی؛ الممالک فراهانی سرانجام در سوم اسفند 1296 ش (1336 ق) در 57 سالگی درگذشت و در حرم عبدالعظیم مدفون شد.

آغاز عملیات بزرگ خبث در منطقه هورالهویزه و شمال بصره (1362 ش.م)
عملیات بزرگ خبث با رمز یا رسول‌الله؛ در جبهه جنوب، هورالهویزه و شمال بصره در وسعت تقریبی 200 کیلومتر مربع با هدف تصرف و تأمین جزایر مجنون و بخشی از هورالهویزه از سوم اسفند 62 آغاز شد و تا بیست و دوم اسفند به طول انجامید. در این عملیات، رزمندگان اسلام در ابتدا با ورود به جزایر مجنون، از اصل غافل‌گیری و سرعت بهره گرفته و تعدادی از یگان‌رزمی‌های مستقر در جزیره را به هلاکت رساندند. در ادامه با فشار بی‌امان سپاه توحید، دشمن بعثی کیلومترها به عقب رانده شد و نیروهای اسلام با یک حرکت حماسی و باور نکردنی برای دشمن، رودخانه دجله را پشت سر گذاشتند. در روزهای بعد، رزمندگان اسلام در حالی که دشمن به شدت از گلوله شیمیایی استفاده می‌کرد، با وارد ساختن ضربات سنگین، موفق به پیشروی شده و بعثیان را به عقب راندند. با گذشت دو هفته از شروع عملیات، رزمندگان اسلام موفق شدند تا موقعیت مناطق آزاد شده، از جمله جزایر مجنون را تثبیت کنند و ابتکار عمل را به دست گیرند. این عملیات سرانجام پس از 19 روز نبرد سنگین با نتایج زیر پایان یافت: تلفات نیروی انسانی دشمن: 1140 نفر اسیر و 15000 نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: به تصرف درآمدن منطقه‌رزمی‌ای به وسعت بیش از 1180 کیلومتر مربع، از جمله جزایر مجنون؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: 330 دستگاه انهدامی، 42 دستگاه اغتنامی، هواپیما: 6 فروند انهدامی، دستگاه مهندسی: 60 دستگاه اغتنامی، خودرو: 200 دستگاه انهدامی. عملیات بزرگ خبث با دستاوردهای ارزشمند، از جمله عملیات‌رزمی‌های موفق رزمندگان اسلام محسوب می‌شود؛ به نحوی که عراق را مجبور به استفاده گسترده از سلاح‌رزمی‌های ممنوعه شیمیایی کرد. با تصرف جزیره مجنون، یکی از حوزه‌رزمی‌های مهم نفتی در اختیار رزمندگان اسلام قرار گرفت و دشمن را در بازپس‌گیری آن ناکام گذاشت.

روز تجلیل از اسرا و مفقودین

پایداری و بردباری، دو ویژگی مهم ایثارگران و به ویژه آزادگان بود. یکی از آزادگان سرافراز در این زمینه می‌گوید: <در یکی از شب‌ها که مشغول نوشتن حدیثی از پیامبر اکرم(ص) بودم، ناگهان نگهبانی عراقی به آسایشگاه ما آمد. با دیدن من کنجاو شد و به سویم آمد و پرسید چه می‌نویسی؟ جواب ندادم. خودش کاغذ را گرفت. نوشته شده بود پیامبر خدا (ص) فرمود: <بدترین مردم کسی است که مردم از ترس او را احترام کنند. با حالت غضبناک مرا نگاه کرد و بعد سیلی محکمی به صورتم نواخت و سوزنی را در زبانه فرو کرد. در حالی که از شدت درد به خود می‌پیچیدم، در این فکر بودم که این جنایتکاران می‌توانند شقاوت و بی‌رحمی را تا حد ممکن برسانند، ولی آن‌ها نمی‌دانستند که ما زمزمه با دوست بودن را از خود جدا نمی‌کنیم و صبر و پایداری را پیشه خود قرار می‌دهیم تا پیروز و سربلند از این آزمایش بیرون بیاییم.

در قطر کودتا شد و ولیعهد (شیخ خلیفه) قدرت را به دست گرفت. (1350 ش.م)

این کودتا هنگامی صورت گرفت که شیخ احمد حاکم قطر در شیراز بسر می‌برد. حاکم جدید قطر اعلام کرد که 50 درصد درآمد نفت صرف عمران و آبادی قطر خواهند شد

درگذشت "شاه عباس صفوی" در بهشهر مازندران (1038 ق)

دوره‌ای حکومت شاه عباس، پادشاه معروف صفویه، به دلیل وجود دانشمندان، علما و هنرمندان برجسته، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بنای مسجد امام و میدان نقش جهان، ایجاد تونلی در کوهرنگ اصفهان برای انتقال آب کارون به زاینده رود، تأسیس مرکز تجارت ابریشم، احداث راه کاروان‌ها، تجارت ابریشم از طریق اصفهان و نیز ساخت کاروانسراهای فراوان و ایجاد واحد پول جدید در سراسر کشور از جمله اقدامات شاه عباس صفوی به شمار می‌روند. با وجود همه‌ی این کارها، او پادشاهی قسّی‌القلب و سنگدل بود و کشتارهای فراوانی کرد. شاه عباس صفوی سرانجام پس از 42 سال سلطنت، در 59 سالگی درگذشت و در قم به خاک سپرده شد.

مرگ "فردریک بانتینگ" پزشک کانادایی و کاشف انسولین (1941م) (ر.ک: 4 نوامبر)

فردریک بانتینگ پزشک کانادایی و کاشف انسولین در چنین روزی از سال ۱۸۹۱ میلادی متولد شد. فردریک گرانت بانتینگ، دانشمند کانادایی در تاریخ چهارم نوامبر سال ۱۸۹۱ میلادی در کانادا متولد گردید. وی تحصیلات خود را در رشته پزشکی دانشگاه تورنتو ادامه داد تا این‌که در سال ۱۹۲۲م موفق به اخذ دکترای طب شد. فردریک از سن ۲۹ سالگی تحت عنوان محقق در دانشگاه به کار پرداخت و به مدت ۲۰ سال تا سال ۱۹۴۱م استاد دانشگاه تورنتو بود. بانتینگ مدتی نیز در کشورهای انگلستان و فرانسه، به تحقیق و مطالعه پرداخت. در ۲۷ ژوئیه ۱۹۲۲م آزمایش‌ها و تلاش‌های وی به نتیجه رسید و به‌همراه دو تن از همکارانش موفق به جداسازی هورمون انسولین شد. این مسئله، انقلابی در درمان بیماری قند به‌وجود آورد و باعث شهرت این پزشک ۳۰ ساله گردید. پاسخ مثبت آزمایشات بانتینگ بر روی حیوانات، به استفاده از انسولین در بیماران قندی از سال ۱۹۲۳م منجر گردید که به نجات جان میلیون‌ها انسان منتهی گردید. بانتینگ در همین سال به پاس این اکتشاف علمی برنده جایزه نوبل پزشکی شد. غده فوق کلیوی و سرطان، زمینه‌های دیگر مطالعات وی بود. دکتر بانتینگ علاوه بر نوبل، جوایز متعدد دیگری از جمله مدال ستاره طلایی از دانشگاه تورنتو، مدال انجمن پادشاهی کانادا، عنوان شوالیه جایزه انجمن فیزیولوژیست‌های آمریکا و... را به دست آورد. وی سرانجام در ۲۱ فوریه ۱۹۴۱م در سن پنجاه سالگی درگذشت. انسولین، هورمونی است که از لوزالمعده مهره‌داران ترشح می‌شود و به خون می‌ریزد. این پروتئین بر مقدار قند خون نظارت داشته و مقدارش را ثابت نگاه می‌دارد. بالا رفتن مقدار قند خون، عامل محرک ترشح انسولین است. درواقع انسولین، هورمونی است که ذخیره و سوخت‌وساز مواد قندی بدن را تنظیم می‌نماید. کمبود این هورمون در بدن، موجب بروز بیماری دیابت می‌شود. انسولین برای نخستین‌بار در ۲۷ ژوئیه ۱۹۲۱م به‌وسیله فردریک بانتینگ محقق کانادایی و دو همکارش کشف گردید. وی به‌همین دلیل، موفق به اخذ جایزه نوبل پزشکی ۱۹۲۳م شد.